

מאי 2011
יפן לאחר הצונאמי - רשמי מסע
אילה דנון

יום שלישי & רביעי – 10 & 11 במאי
יציאה מהארץ והגעה ליפן

השעה חמש אחה"צ יום שלישי – יום העצמאות – בקרוב אצא לשדה התעופה בדרכי ליפן. אנחנו נמצאים בשלבי סיום הארוחה המסורתית עם החברים - מעכלים, אוכלים, מנשנשים, שותים קפה והמזודה אפילו לא ארוזה. בעוד שלוש שעות אני בדרכי ליפן, לאחר שגיחת האביב נדחתה בשל הגל הגדול שתקף את ארץ השמש העולה. החלטתי לצאת לבקר חברים, לעודד את הקולגות היפנים שלי ולבחון במו עיני את טוקיו ומספר אזורים בצפון. הבטחתי לחברים ולמשפחה הדואגת לא להגיע לאזור פוקושימה כמובן, ולא להתקרב למוקדי האסון הנגועים בקרינה.

מצאתי את הטיסה הזולה ביותר למסע החקר הפרטי שלי ויצאתי לדרך – טיסת אוזבקיסטן איר, החברים כמובן צוחקים על חברת התעופה שנבחרה, הבטחתי לעדכן אותם בחוויות הטיסה. השיקול היה פשוט: חיפוש אחר פתרון ההגעה הזול ביותר והסביר מבחינת איכות. מסתבר בדיעבד שגם זמני הטיסות ממש נוחים, מאפשרות ניצול זמן לפני הטיסות וחוסכות משמעותית בזמן איר.

הלילה מצפה לי טיסה של כחמש שעות שיוצאת בשעה 22:45 משדה"ת בן גוריון ונוחתת בטשקנט, המתנה של כשעתיים והמשך טיסה של כ-7 שעות (בלבד!!) לטוקיו. כולם מזהירים אותי מפני שדה"ת של טשקנט ומפני חברת התעופה. אשמח לעדכן אתכם בפרטים מטה.

להפתעתי הטיסה מלאה, מסתבר שנמל התעופה של טשקנט משמש כנמל מעבר ליעדים מגוונים מאוד כמו: דלהי ויעד נוסף בהודו, יעדים בסין, יפן, מוסקבה, סיאול ורבים אחרים. המטוס בינוני בגודלו, המריא בדייקנות. לא בדקתי את הטייס אך הכל נראה שגרתני למדי. להפתעתי המרווח לרגלים טוב יותר אפילו מחברות אחרות, ברכי לא נגעו במושב לפני – ואף שכנתי למושבים צינה זאת בחיוב. הדיילות – צריכות ללמוד יותר לחייך, אך השירות סביר – מחלקים שתיה לפני ההמראה – מבטיח חריצות של הצוות. הארוחה הצמחונית שלי מגיעה כרגיל לפני כולם. על המטוס עולה קבוצת יפנים אוהבי ישראל מאוסאקה, ביניהם אישה מבוגרת כבת 90 שיושבת צמוד אלי. אני מוצאת את עצמי עוזרת לחבר מקבוצתה לבקש מהדיילת רכב מיוחד שיאסוף אותה מהמטוס עד לשדה. הם דואגים לנושא ביעילות (אך עדיין לא כל כך מחייכים . . .).

ההמראה והנחיתה חלקים, הקברניט מדווח על טיסה של 4.5 שעות, אנו נוחתים בטשקנט בה ממתנים לנו 4 אוטובוסים (כמו בשדה התעופה הישן אצלנו). עם המעבר לאוטובוס מגיעים למבנה שדה תעופה שנראה חדש אך שומם לגמרי, מדרגות רגילות ומעליות צמודות לכל קומה לשירות אנשים עם ציוד כבד. הכל די שומם ופקידים שרצים ממקום למקום. מוזר אך מתנהל, אין כמעט מחשבים, יש יותר ניירת. האוטובוס שלנו מגיע לאחר כשתי דקות נכנסו לחדר ריק, שם הפקיד אומר לנו להציג את ה- BAORDING PASS ולהמשיך למעלה. (אני תוהה האם יש בית קפה במבנה המוזר הזה). אנו עולים 'למעלה' / מסדרון, ועוד

מסדרון – כסאות שנראים די חדשים כמו כל שדה תעופה בעולם אך ריקים, אין חנויות במסדרונות. מגיעים לבדיקה בטחונית ולסריקת ציוד, מבקשים מאיתנו לחלוץ נעלים. (יש שלט בו כתוב RESTAURANTS אני ממש סקרנית לראות מהי ההפתעה, ממש בא לי קפה!! מגיעים לרחבה קטנה בה חנות קטנטונת עם סיגריות ומשקאות חריפים ומספר פסלים ומוכר משועמם שיושב שם, וממול חנות משקפיים... איפה בית הקפה??? כמובן – ממולי – בר קטן בו יושב איש וחצי וגם הוא לא שותה. אך כסאות יש מלא!!! ורובם ריקים...)

חברי היפנים מגיעים ומתרכזים באזור כסאות שומם לידי. מסתבר שיש שער אחד בלבד ממנו יוצאות כל הטיסות בשעתיים הקרובות. את השעתיים ביליתי בקריאה ומסביבי הרבה כסאות ריקים... עם הקריאה שלנו אנו מתבקשים שוב לרדת מדרגות (אין מעלית או מדרגות נעות), עוד פקיד בא בריצה וזורק הוראות. אנו מושיטים את הכרטיס – הוא קורע אותו כמו שצריך ומזמין אותנו לאוטובוס נוסף שייקח אותנו למטוס.

המטוס נראה חדיש 757 לשמחתי וגם לצערי המטוס מלא רק בשליש מהאנשים: לשמחתי כי כל האנשים יכולים למצוא ספסל שלם לעצמם. לצערי: כי התיירים עדיין חוששים להגיע ליפן. התבוננתי על התנהגות חברי הקבוצה היפנית שהגיעו עימי מהארץ - רובם נשארים במקומותיהם. הקברניט מודיע על 7.5 שעות טיסה (בסוף הוא יפתיע אותנו בכך שיגיע 45 דקות מוקדם יותר). נהדר!! אני מכינה את עצמי לשינה. מבקשת ומוצאת גם כ- 5 כריות קטנות & 3 שמיכות, מכסה עיניים, אחזניות שקטות ו- לישון. לצערי שכחתי לקחת כדורי שינה, לכן השינה קטועה למרות התנאים המדהימים שאפשר לקבל באמת רק בנסיבות מיוחדות במטוסים.

הטיסה חלקה ויש הרבה שתייה ואוכל שאני דוחה את רובו כיוון שהמטרה היא לישון. השירותים נקיים (אולי בגלל היפנים) אך נראה שהצוות כן דואג לניקיון ולשירות טוב. את הטייס אני לא מכירה אך נראה שהוא יודע את מלאכתו.

מגיעים לנריטה – טוקיו!!! גשם רך מקדם את פנינו.

המטוס נחת מעט לפני הזמן – בשעה 19:00 (יום רביעי ה- 11 במאי) הגענו לגרם המדרגות והפרוזדור הנייד שהמתין לו, השקט והניקיון המוכרים כל כך האופייניים ליפן קידמו את פנינו, המסדרון המקושט באומנויות מסורתיות, אנו פוסעים ועולים עם המדרגות הנעות (שעובדות ביעילות ובשקט!) ממשיכים לעבר בדיקת הדרכונים. בדרך עומד עובד רשות השדה ומנקה במים שטיח דשא מלאכותי ירוק (שחס וחלילה לא נלכלך את המעבר).

הפקידים הבודקים את הדרכונים, מקבלים אותנו ללא תורים (מצב מאוד יוצא דופן ביפן שמצביע על מספר המבקרים המצומצם). כרגיל יש הרבה נימוס אך האיפוק שולט נראה לי שהם שבימים אלה הם שמחים לראות פנים זרות מגיעים ליפן אך אינם מחצינים או מפגינים התלהבות.

עם היציאה ללובי, פניתי ל- Tourist Information להצטייד במפות כהרגלי. עובדות משרד התיירות שואלות ומתחקרות את השאלות הרגילות כנדרש (מאיפה הגעת, לאיזו מטרה) וממתינות בנימוס לשאלות ולבקשותי. כאשר ביקשתי את מפת טוהוקו הן מסרו אלי את החומר הבסיסי, ורק לאחר שביקשתי חומר מפורט יותר חיפשו ונתנו לי. הנימוס עבר לפסים יותר אישיים כאשר בסוף התהליך המקובל היתה

המחווה המרגשת, הצנועה שהרטיטה בצניעותה. הבנות קמו, הגישו לי בשתי ידיים קופסה מקושטת ובה משולשים מנייר וביקשו ממני לבחור אחד. בתוך כל משולש היה כתוב: 'ברוך בואך בשלום, אנו מעריכים את הגעתך' וכן אוריגאמי בצורת העגור המסמל אריכות ימים. מחווה קטנה זו סימלה את הרגשתם הלאומית האמיתית של עובדי משרד התיירות היפני.

התחנה הבאה – פתיחת כרטיס רכבת – פס אזורי של המזרח - East Japan Pass לצורך שימוש חופשי ברכבות לצפון. למרות שלא היו כמעט תיירים, עמדתי מעט בתור, למרות שלא היה כמעט אדם, היו בעמדות שני פקידים מאחורי הדלפק ופקידה מכוונת. הקניה נעשתה במהירות והוכוונתי בנימוס לרכבת NARITA EXPRESS שגומעת את המרחק משדה"ת של נריטה לטוקיו ב-70 דקות. הייתי צריכה להגיע לשיבויה, קרון שמתפצל מהרכבת הגדולה שחלקה ממשיכה לאזורים אחרים של העיר. הכל מצוחצח ונקי. נערה המוכרת אוכל קל וקפה עוברת בינות הקרונות ומציעה בנימוס תוך קידה את מרכולתה. תאי המזוודות המסודרות בקצה הקרון. השקט, הדיווח השוטף והמפורט במסכים: מזג האוויר, חדשות עדכניות, ברוכים הבאים ליפן!!

הגענו לשיבויה – יצאתי עם הטרולי הקטן שלי והתחלתי במשימותי – משימה מספר אחת – לבדוק האם טוקיו באמת חיה באפילה! ספרתי את הנורות הדולקות – נוכחתי כי שיבויה המוכרת לי פחות מוארת היום: המעבר במסדרונות ובמדרגות הנעות חלק – יש חשמל, אור נעים במסדרונות המעבר – הבטתי מעלה לבדוק האם יש חיסכון בחשמל – ואכן - כל מנורה שלישית דולקת, אין תחושה של חוסר ביטחון של עמימות או אורות כבויים פשוט פחות אור בזה. תנועת האנשים זורמת בשקט ובסדר – התנועה קדימה מתייצבת לצד שמאל, תנועת האנשים מולנו בצד ימין שלנו (כמו כיוון הנסיעה בכבישים). התרשמות ראשונית שלי היא כי יש אנשים מעטים יותר במסעדות. רובע שיבויה ידוע כרובע שוקק חיים, רובע בילויים של הצעירים – בד"כ יש מסכים גדולים מוארים המקרינים קליפים ופרסומות. אני יוצאת לרחבה לפני המעבר המפורסם ומרימה את עיני לעבר המסכים – כשני מסכים עובדים וכל השאר מכובים. תאורת הרחוב פועלת כמובן. כל קווי התחתית פועלים והאנשים זורמים ומגיחים מכל מקום.

נסיעה של 4 תחנות בקו HANZONO והגעתי לשכונה של חברתי – היא הגיעה לאסוף אותי מהתחנה.

סיפורה של חברתי על חוויותיה האישיות ביום רעידת האדמה – 11 במרץ מרתק ואף משעשע. חברתי – ישראלית החיה עם משפחתה בטוקיו כבר יותר מ-12 שנים. ביום שישי ה-11 במרץ בסביבות השעה 14:00 היא נמצאת בשיבויה, צריכה לבחור בדים לאירוע של מסיבת פורים של הקהילה הישראלית בטוקיו. מסביבה הכל רועד, האנשים שקטים מסביב נכנסים למין הלם ויוצאים מחוץ לחנויות לרחובות. במבט ראשון הם מתפקדים כמו ברעידות אדמה רגילות להן היפנים מתורגלים. היא הבינה שהפעם זה שונה. משהו בלחץ הסמוי של התנהגות המאופקת של האנשים הסובבים אותה. חברתי, המתורגלת ברעידות אדמה, יצאה לרחוב ותכננה להמשיך ליעדה הבא – אך היא זיהתה כי המוני אנשים מגיחים לרחוב מכל היציאות של תחנת הרכבת התחתית. היא מבינה כי מערכת התחבורה התת קרקעית שותקה בשל רעידת האדמה. כולם ברחוב. אורית הספיקה לתפוס את המונית האחרונה הביתה – מרחק של 5 ק"מ אך 3 שעות. רק מנהג המונית היא מצליחה להבין שהפעם זה שונה. הדבר הראשון שעולה בדעתה, זוהי בתה ששוהה ביוקוהאמה בבית הספר הבינלאומי – מה קורה שם? האם היא בסדר? הטלפונים הסלולרים לא עובדים ולכן אינה יכולה ליצור קשר.

לאחר שהצליחה לחזור לביתה חשבה לנסוע ולאסוף את בתה מיוקוהמה – נסיעה של כחצי שעה בתנאים גיליים. הדרך המהירה הייתה חסומה. ולכן כיוון שעדיין כנראה לא קלטה את גודל התופעה, אמרה – 'הגיע הזמן לנסות את ה-GPS החדש שלי' נסיעה של כ-3 שעות מרחק קצר מביתה הבהיר לה שהיא חולמת. היא עמדה תקועה בפקק אדיר של מכוניות דרומה ליוקוהמה שכולן ניסו לחצות את נהר ה-'תאמה' - TAMA RIVER הרחב – החדשות מתריעות להתרחק מנהרות והיא באינסטינקט מחליטה לעקוב אחר מכוניות בדרכי קיצור חזרה הביתה. לאחר כ-4 שעות של שיטוטים ללא תכלית היא מגיעה לביתה וכולם מחפשים ודואגים לה כולל בתה.

ומה קרה עם הבת? דווקא שם הכל היה מאוד מאורגן!! – בית הספר התארגן לתוכנית אירוח של כל ילדי טוקיו וסביבתה ביוקוהמה – המחשבה הייתה במקום לנסות ולהחזיר את הילדים בפקקים האדירים. המורים חילקו את הילדים הבוגרים לשינה אצל חברים ביוקוהמה, והילדים הקטנים – עברו למבנה ההתעמלות הגדול שהוסב ללינה משותפת וכיפית של כולם. חברתי לא ידעה – כיוון שקשר הטלפונים נותק. היא בשיקול דעת מוטעה יצאה לדרכים במקום להישאר בבית וליצור קשר עם בתה.

אני שואלת את חברתי - איך מתנהגים היום, חודשיים לאחר הרעידה, הגל הגדול והאיום הרדיואקטיבי? התשובה: כל אחד מתנהג שונה כיוון שיש דוחות מבלבלים לעיתים – יש הקונים הכל, יש המקפידים על מוצרים מהדרום מקיושו. ויש הקונים מוצרים מיובאים. חברתי החליטה לא לקחת סיכונים כלל: היום לשטוף את הירקות במים מינרלים / לשתות ולבשל במים מינרלים, הם כמובן גם קונים בסופר מרקט המערבי רק מוצרים מיובאים.

הגעתי ביום גשום והיא מעט דואגת כי אם יש באמת רדיואקטיביות – יום גשם הוא לא טוב. חברתי יודעת שאף אחד לא יודע מה המצב האמיתי, וכי יכול להיות שאין רמת רדיואקטיביות חריגה, אך היא לא לוקחת סיכונים כלל.

סיכום היום:

טוקיו מתפקדת, פחות בזהירות באורותיה, אך בהחלט לא 'עמומה'. הרעידה הגדולה שטוקיו חוותה ב-11 במרץ בהחלט נחשבת כאחת החזקות בשנים האחרונות.

נעמיק בחוויות נוספות מחר . .

* * * * *